

FAUSKE KOMMUNE

SAKSPAPIR

	JournalpostID: 10/8714	
	Arkiv sakID.: 10/2157	Saksbehandler: Gudrun Hagalinsdottir
Sluttbehandlede vedtaksinstans:		
Sak nr.: 063/10	PLAN- OG UTVIKLINGSUTVALG	Dato: 12.10.2010

FORSLAG TIL ENERGI- OG KLIMAPLAN FOR FAUSKE KOMMUNE

- Vedlegg:
1. Utkast til energi- og klimaplan for Fauske kommune 2011-2014, datert 30.09.2010
 2. Vedleggshefte med fakta om Fauske kommune og status for lokal energibruk og utslipp av klimagasser, datert 30.09.2010

Saksopplysninger:

Fauske kommune har vedtatt at kommunen skal utarbeide en lokal klimaplan, som skal redegjøre for ambisjonsnivået og lokale tiltak for å redusere klimagassutslippene.

Oppstart av planarbeidet ble vedtatt av plan- og utviklingsutvalget i sak 92/08 den 09.09.2008, som et samarbeid med kommunene Gildeskål, Beiarn, Saltdal, Fauske og Sørfold. Prosjektet er finansiert av Enova, Nordland fylkeskommune og kommunene. IRIS Salten har hatt prosjektledelsen. Planarbeidet ble igangsatt januar 2009.

I Fauske har følgende personer deltatt i en lokal arbeidsgruppe:

- Janne Bjørnbakk, enhet Bygg/eiendom/idett
- Gudrun Hagalinsdottir, enhet Plan/utvikling
- Jostein Fagerheim, Salten Kraftsamband

Fra statlig hold er det forventet at kommunene skal bidra betydelig til å redusere Norges utslipp av klimagasser, både i egen drift og ved å stimulere andre aktører til å redusere sine utslipp. Blant annet blir den nye plan- og bygningsloven trukket fram som et av de viktigste, langsiktige virkemidlene vi har i Norge i dag.

Med hjemmel i denne loven ble det høsten 2009 vedtatt en statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging i kommunene, hvor formålet er å:

- Sikre at kommunene går foran i arbeidet med å redusere klimagassutslipp.
- Sikre mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging i kommunene.
- Sikre at kommunene bruker et bredt spekter av sine roller og virkemidler i arbeidet med å redusere klimagassutslipp.

Saksbehandlers vurdering:

Det vedlagte utkastet til energi- og klimaplan for Fauske kommune er et relativt kortfattet dokument med følgende innhold:

- Bakgrunn for planarbeidet
- Lokale virkninger av klimaendringene
- Klimamål for Fauske
- Lokale klimatiltak innenfor fire temaområder:
 1. Klimasårbarhet og klimatilpasning
 2. Kommunalt energiforbruk
 3. Kommunalt utslipp av klimagasser
 4. Holdningsskapende arbeid

Til planen hører et vedleggshefte med en del fakta om Fauske kommune og status for lokal energibruk og utslipp av klimagasser.

Tiltak som er avhengig av regionale eller nasjonale grep er ikke definert som hovedfokus i denne planen. Arbeidet har hatt fokus på det som kan gjennomføres innenfor kommunens handlingsrom, og særlig innenfor kommunal virksomhet.

Rådmannen anbefaler at det framlagte forslag til energi- og klimaplan legges ut til offentlig ettersyn.

INNSTILLING :

Det vises til vedlagte forslag til energi- og klimaplan for Fauske kommune 2010 – 2014, datert 30.9.2010.

Plan- og utviklingsutvalget vedtar at planen legges ut til offentlig ettersyn.

Ragnar Pettersen
rådmann

Energi og klimaplan for Fauske kommune

2010 - 2014

Høringsutkast 30. september 2010

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	3
1.1 Klimautfordringen.....	3
1.2 Statlige føringer.....	3
1.3 Kommunale vedtak	3
1.4 Kommunens ulike roller og virkemidler	4
1.5 Planens hovedfokus.....	4
2. Lokale klimaendringer	5
2.1 Temperatur	5
2.2 Nedbør.....	5
2.3 Vind.....	5
2.4 Havnivåstigning	5
2.5 Ekstremvær	6
2.6 Flom	6
2.7 Skred	6
2.8 Klimasårbarhet og klimatilpasning	6
3. Klimamål for Fauske.....	7
3.1 Mål for klimatilpasningsarbeidet	7
3.2 Mål for kommunalt energiforbruk	7
3.3 Mål for kommunalt utslipp av klimagasser.....	7
3.4 Mål for holdningsskapende arbeid.....	7
4. Klimatiltak i Fauske kommune	8
4.1 Tiltak – klimasårbarhet og klimatilpasning	8
4.2 Tiltak – kommunalt energiforbruk.....	9
4.3 Tiltak – kommunalt utslipp av klimagasser	10
4.4 Tiltak – holdningsskapende arbeid	12
5. Vedlegg	14

Fauske kommune, enhet plan/utvikling, postboks 93, 8201 Fauske
Telefon: 75 60 06 00 - Telefaks: 75 56 90 01
Epost: postmottak@fauske.kommune.no - Internett: www.fauske.kommune.no

Flere eksemplarer av planen kan fås ved henvendelse til
Fauske kommune, Fauske, tlf. 75 60 06 00.

1. Innledning

1.1 Klimautfordringen

Klimaendringer er en av de største utfordringer verden står overfor. Det er stor enighet om at det er menneskeskapt utslipp av klimagasser som er hovedårsaken til klimaendringene de siste 50 årene.

Mengden av klimagasser i atmosfæren øker, forårsaket av økt utslipp av klimagasser og økt energibruk. Disse gassene slipper gjennom energien fra solen ned til jordoverflaten, men hindrer varmestråling ut fra jorden igjen. Dette øker den globale middeltemperaturen, og blir kalt drivhuseffekten. En slik temperaturøkning ved jordoverflaten vil kunne endre nedbørsmønstre, vindsystemer, forflytte klimasoner og heve havnivået.

Siden den industrielle revolusjon har temperaturen på jorda allerede økt med nesten 0,8 °C og havnivået har steget med 17 cm. FNs klimapanel varsler ytterligere stigning i temperaturen, stigning i havnivået og mer ekstremvær.

Klimaproblemet er globalt. Utslipp av klimagasser har samme miljøskadeeffekt uavhengig av utslippskilde og beliggenhet. Samtidig er det viktig at rike industriland som Norge har vilje til å gå foran og redusere sine egne utslipp. Størst fokus er det på utslipp av klimagassene karbondioksid (CO₂), metan (CH₄) og lystgass (N₂O).

1.2 Statlige føringer

Stortingsmelding nr. 34 (2006-2007) "Norsk klimapolitikk" gir en grundig innføring i klimaproblemet og legger føringer for hvordan ulike sektorer skal bidra til globale utslippsreduksjoner. De nasjonale utslippsmålene er:

- Norge skal være karbonnøytralt i 2050.
- Norge skal fram til 2020 påta seg en forpliktelse om å kutte de globale utslippene av klimagasser tilsvarende 30 prosent av Norges utslipp i 1990.
- Norge skal skjerpe sin Kyoto-forpliktelse med ti prosentpoeng til ni prosent under 1990-nivå.

Med hjemmel i plan- og bygningslovens § 6-2 ble statlig planretningslinje for klima- og energiplanlegging i kommunene fastsatt ved kongelig resolusjon 4. september 2009. Formålet med de statlige planretningslinjene er å:

- Sikre at kommunene går foran i arbeidet med å redusere klimagassutslipp.
- Sikre mer effektiv energibruk og miljøvennlig energiomlegging i kommunene.
- Sikre at kommunene bruker et bredt spekter av sine roller og virkemidler i arbeidet med å redusere klimagassutslipp.

1.3 Kommunale vedtak

Fauske kommune har vedtatt at kommunen skal utarbeide en lokal klimaplan, som skal redegjøre for ambisjonsnivået og lokale tiltak for å redusere klimagassutslippene.

Oppstart av planarbeidet ble vedtatt av planutvalget i sak 92/08 den 9.9.2008, som et samarbeid med kommunene Beiarn, Gildeskål, Meløy, Saltdal, Sørfold og Bodø. Prosjektet er finansiert av Enova, Nordland fylkeskommune og kommunene. IRIS Salten har hatt prosjektledelsen. Planarbeidet ble igangsatt januar 2009.

1.4 Kommunens ulike roller og virkemidler

Kommunene har ulike roller og besitter virkemidler som har betydning for store klimagassutslipp i Norge. Kommunene er både politiske aktører, tjenesteytere, myndighetsutøvere, innkjøpere, eiendomsbesittere og ansvarlige for planlegging og tilrettelegging for gode levesteder for befolkningen. Kommunene kan derfor bidra til å redusere Norges utslipp av klimagasser, både i egen drift og gjennom å stimulere andre aktører til å redusere sine utslipp.

I Stortingsmelding nr. 34 (2006-2007) om norsk klimapolitikk anslås det at om lag 20 prosent av de nasjonale utslippene av klimagasser er knyttet til kommunale virkemidler og tiltak. Dette omfatter utslipp fra transport, avfall og stasjonær energibruk, og det er forutsatt at om lag 25 prosent av all transport er lokal transport. Utslipp knyttet til kommunale landbruksvirkemidler kommer i tillegg. Selv om det er knyttet usikkerhet til dette tallmaterialet, indikerer det at norske kommuner har innvirkning på en betydelig andel av norske klimagassutslipp.

1.5 Planens hovedfokus

Tiltak som er avhengig av regionale eller nasjonale grep er ikke definert som hovedfokus i denne planen. Arbeidet har hatt fokus på det som kan gjennomføres innenfor kommunens handlingsrom, særlig innenfor kommunal virksomhet.

I mål- og tiltaksdelen i kapittel 3 og 4 er det fokusert på følgende hovedtema:

Tema	Beskrivelse
1. Klimasårbarhet og klimatilpasning	Selv med store utslippsreduksjoner i årene som kommer, vil treghet i klimasystemet bidra til at klimaendringene vil påvirke oss i generasjoner framover. Dette gjelder også befolkningen i Fauske. Kommunen må foreta kartlegging av hvilke områder som er utsatt for skred, flom, stormflo m.v. og gjennomføre nødvendige tiltak for å møte disse utfordringene.
2. Kommunalt energiforbruk	Fauske kommune er eier av flere bygg av ulike typer. Det totale strømforbruket for denne bygningsmassen var i 2008 rundt X mill. kilowattimer. Tiltaksdelen legger opp til en omfattende gjennomgang av den kommunale bygningsmassen med fokus på energisparetiltak. Kommunen kan som planmyndighet legge til rette for energireducerende tiltak og omlegging til alternative energiformer.
3. Kommunalt utslipp av klimagasser	Fauske kommune har en omfattende transport- og reisevirksomhet i sin tjenesteyting og møtevirksomhet. Kommunen må fokusere på miljøvennlige transportmidler, økt bruk av kollektivtransport og alternativer til dagens møte- og reisevirksomhet. Kommunen kan som planmyndighet legge til rette for mindre bruk av privatbil i befolkningen.
4. Holdningsskapende arbeid	Kommunen kan gjennom informasjon og holdningsskapende arbeid stimulere innbyggerne og næringslivet til å redusere sine klimautslipp og energiforbruk.

2. Lokale klimaendringer

For de nordligste fylkene vil temperaturøkningen være høyere enn for Sør-Norge. Det blir hyppigere tilfeller av intens nedbør og kraftige stormer. Nordland vil oppleve et økt antall flom- og skredtilfeller, som kan opptre på steder som ikke tidligere har vært utsatt. Skredfaren øker mest langs kysten. Flomsesongen endres og utvides, og havnivået vil stige frem mot år 2100.

2.1 Temperatur

Rapporten Klima i Norge 2100, som ble levert til NOU-utvalget for klimatilpasning høsten 2009, viser at den årlige middeltemperaturen i Nordland og Troms vil stige med 1,3 til 2,5 grader Celsius innen år 2050. Fram mot år 2100 vil temperaturen stige med 2,3 til 4,6 grader Celsius.

2.2 Nedbør

Årsnedbøren i deler av Norge har økt med nesten 20 prosent fra 1900 og fram til i dag. Fram mot år 2100 vil vi oppleve en ytterligere økning i gjennomsnittlig årsnedbør. Nedbørøkningen i region 11 Hålogaland, hvor Fauske ligger, vil bli størst om våren. Her anslår den mest alvorlige framskrivningen en økning på 34,7 % innen 2050 og 63,7 % fram mot år 2100, målt mot gjennomsnittet for normalperioden 1961 til 1990. Det er imidlertid stor forskjell mellom de ulike framskrivingsmodellene.

Beregninger viser at antall dager med mye nedbør på våre trakter vil øke med 85,6 prosent fram mot år 2100. Nedbørmengden på dager med mye nedbør anslås å øke med 17,1 prosent gjennom samme periode.

2.3 Vind

Gjennomsnittlig vindhastighet ventes å øke litt de fleste steder i vinterhalvåret. Hyppigheten av stormer med stor skade vil sannsynligvis øke noe, og da mest på kysten av Møre og Trøndelag.

2.4 Havnivåstigning

Hovedårsaken til at havet stiger er at havet varmes opp og utvider seg. I tillegg til dette, vil smeltende is på land også medføre stigende havnivå. Satellitt- og vannstandsmålinger viser oss i dag at det globale havnivået stiger på millimeterskala fra år til år. I løpet av de siste 100 år har det globale havnivå steget med rundt 17 cm.

Rapporten Havnivåstigning i norske kystkommuner (revidert utgave i 2009) presenterer estimater for framtidig havstigning for alle kystkommunene i Norge. Beregnet havstigning i Fauske i år 2050 er 10 cm, med en usikkerhet fra -8 til +14 cm. Beregnet havnivåstigning i år 2100 er 48 cm (usikkerhet -20 til +35 cm). Hundre års stormflo er i år 2050 beregnet til 197 cm i Fauske, med en usikkerhet fra -8 til +14 cm. I år 2100 er den beregnet til 240 cm (usikkerhet -20 til +35 cm).

Verdiene for havnivå og stormflo er beregnet i forhold til dagens nullkote, og forholdet til landhevingen er tatt med i estimatene.

2.5 Ekstremvær

Siden hele kloden varmes opp tilføres det mer energi inn i klimasystemet. Det betyr at systemet får mer å jobbe med, og mer varme må fraktes bort fra ekvator. Varmere lufttemperaturer kan holde på mer fuktighet og resultere i voldsommere nedbørmengder og vinder. Dette kan igjen føre til en økning i flom- og skredhendelser.

2.6 Flom

Mer intense regnskyll vil kunne gi nye typer flommer – annerledes enn de klassiske snøsmelteflommene. Det kan skje en forskyving av flommene utover året mot større flommer på senhøsten. Fauske har ingen utpregede flomvassdrag, men i perioder med ekstreme nedbørmengder kan selv mindre bekker i nærhet av bebyggelse forårsake flomskader.

2.7 Skred

Intense nedbørhendelser kan få betydning for utløsning av skred. Med nye nedbørmønstre kan det opptre skred i områder der det sjelden har forekommet før. Flere områder med boligbebyggelse i Fauske er utsatt for mulig skredfare, jfr. www.skrednett.no. Fremover vil skredutsatte områder bli detaljkartlagt.

2.8 Klimasårbarhet og klimatilpasning

Klimaendringene vil påvirke Fauske på mange måter. Økt nedbør, stormflo, vind, skred og flom kan gjøre skader på bolighus, næringsbygg og infrastruktur. Klimaendringene kan medføre endra rammevilkår for reindrift, jordbruk, skogbruk og fiske. Befolkningens helse kan påvirkes direkte og indirekte av temperaturendringer. Økte temperaturer kan føre til endringer i naturen ved økt innvandring arter fra sør, og ved at arter beveger seg fra lavereliggende til høyereliggende områder.

Klimaendringene medfører at klimatilpasning er nødvendig. Dette arbeidet involverer alle forvaltningsnivåer og samfunnssektorer.

Som en integrert del av samfunnsplanleggingen bør kommunen:

- Kartlegge sin egen klimasårbarhet.
- Planlegge for å møte klimaendringene.
- Iverksette og gjennomføre tiltak for å møte utfordringene.

Kilde: www.klimatilpasning.no

3. Klimamål for Fauske

3.1 Mål for klimatilpassningsarbeidet

Fauske kommune skal innen 2015 ha kartlagt klimasårbarhet innenfor områdene skred, flom og havnivåstigning.

3.2 Mål for kommunalt energiforbruk

Fauske kommune skal innen 2020 redusere energiforbruket i kommunale bygg og anlegg med 20 % målt ut fra 2008-nivå.

3.3 Mål for kommunalt utslipp av klimagasser

Fauske kommune skal innen 2020 redusere kommunale utslipp av klimagasser med 30 % målt ut fra 1990-nivå.

3.4 Mål for holdningsskapende arbeid

Fauske kommune skal påvirke holdninger i egen organisasjon, i næringslivet og hos private med fokus på redusert utslipp og energibruk. Kommunen skal aktivt arbeide for å informere befolkningen om kommunens arbeid med energi- og klimaspørsmål, slik at kunnskap, engasjement og tiltak – kan integreres i befolkningen.

4. Klimatiltak i Fauske kommune

4.1 Tiltak – klimasårbarhet og klimatilpassing

Tiltaksnummer	Beskrivelse	Formål	Kunnskap om utsatte områder	Enhet plan/utvikling	Oppstart i 2010
4.1.1	Kartlegging av skredutsatte områder Områder hvor eksisterende og planlagt bebyggelse kan være utsatt for skred skal detaljkartlegges. Første del av slik kartlegging er igangsatt i Sultjelma i 2010	Vann, elver og bekker hvor det kan oppstå flom som truer bebyggelse, veier og annen infrastruktur skal kartlegges.	Kunnskap om utsatte områder Unngå bygging i utsatte områder.	Enhet plan/utvikling	Oppstart i 2010
4.1.2	Kartlegging av flomutsatte områder	Se på konsekvenser av forventet landheving, havnivåstigning og stormflo	Kunnskap om utsatte områder Unngå bygging i utsatte områder.	Enhet plan/utvikling	
4.1.3	Kartlegging av områder utsatt for havnivåstigning	På bakgrunn av kartleggingstiltakene ovenfor innarbeides sårbare/utsatte områder som hensynssoener i kommuneplanens arealdel ved rullering.	Kunnskap om utsatte områder Unngå bygging i utsatte områder.	Enhet plan/utvikling	Ved rullering av plan
4.1.4	Innarbeide klimasårbarhet i kommuneplanens arealdel		Bruk av kunnskap om klimasårbare områder i kommunal planlegging og saksbehandling	Enhet plan/utvikling	Ved rullering av plan

